

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dimars 15 de Novembre de 1898

Núm. 8.753

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Plas.	1
provincies trimesstre.		3'50
Extranjer y Ultramar.		7

Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerias d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de...

TROS

La que paga més contribució de la província.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRELLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Los dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tàrragona: los demés dias de deu á una del matí y de tres á cinch de la tarde, havent trasladat s'ón gabinet al mateix carrer de la Unió, 17, primer.

Secció doctrinal

Als catalans de França

A Alfons Talut.

Permeteume, estimat company, que us adreSSI á vos aquestes quatre ratllas que dirigeixo als catalans de França. Llegit vostre hermós article de «La Clavallina», no he pogut menos que darlo á conèixer als lectors de Lo Somaten, ab la sana intenció d' animarlos en la perseverancia de lograr lo triomph de la causa de Catalunya; y ja que vos, desde la revista perpinyanesa criden á vostre costat als bons catalans d' aqueixa regió avuy extranjerisada, á vos confio la encomanda de donároshí á conèixer lo que 'ls catalans d' aquí pensém referent als catalans transpirenaics. No dupto que 'm complaurèn, ja que tan entusiasta os mostren per la causa catalana.

En primer lloch, poden tenir per ben cert, que 'ls catalans d' Espanya, no extranyém gens que 'ls catalans de França no hegin may secundat ab entusiasme 'l moviment catalanista que aquí 's va desenrotllant desde mitjos del present sigle, salvo algunas escepcions, las quals apreciem en lo molt que valen. Havém de comensar per consignar que al partirse la patria catalana per las causas que tots coneixém, als catalans que habitavan dels Pirineus en enllá, los tocá mellor sort que als catalans que habitavan dels Pirineus cap ená. Los que quedaren catalans francesos, se trobaren súbdits d' una monarquia florent que anava engrandintse en territori y anava prosperant á passos de gegant per la cultura que anava adquirint de cada dia y que més tart havia de ferla lo cor y 'l cervell d' Europa per sa inteligencia; próspera y progressiva per sos avensos y sa riquesa, apesar de la absorbent centralisació que oprímia á las provincias y als pobles, més era aquest un mal general y no particular; aixís es que no pesá en las iniciatives propies, no influí en sos poetas, que es d' ahont parteixen totas las idees de reivindicació. Aixís fou que 'ls rossellonesos se trobaren en mitj d' una relativa prosperitat moral y material, ab una ensenyansa y unas lleys oficials ateses y respectadas, ab una industria, un comerç y una agricultura florents y protegidas, en fi, súbdits d' un Estat verdaderament europeu y colocat en lo verdader camí de la civilisació.

Hauria estat tollia donchs, que aqueix poble insignificant s' hagués preocupat resoltament de buscar la seva lliberació, de reconquistar sa personalitat política tractant de rompre un tractat fet per dos reys poderosos. Lo Rosselló trobá que se sort no era del tot dolenta y 's conformá á viure nova vida, per més que no sigués la seva.

No 'ls hi tocá, per desgracia, igual sort als catalans d' ená dels Pirineus. Sotmesos per obra y gracia de las armas á una monarquia absoluta y despótica, á remolch sempre d' uns homes y unas lleys verament africans, units á unas terras que no 's preocupavan per la cultura, ni pel comerç ni pel treball, á mans de sos llegendadors vegeren desapareixer sas lleys propies, sa cultura, y posar trabas á son comerç y á son industria, congant fins algunas voltas á las mans del butxi la consumació d' algunas d' aqueixas expoliacions. Veus aquí, donchs, per qué Catalunya ha protestat de la seva sort tan resoltament, per qué s' ha arribat al imponent moviment catalanista actual. Catalunya, que sigles passats, en relació á sos temps, fou una nació ilustrada, rica y treballadora, no podia conformarse pas á perdre la seva personalitat y unir la seva sort á la d' un Estat que desde 'l sigle XVII ha anat perdent tot quant tenia, abocantse á una decadencia sense precedents en la Historia. Catalunya s' ha sentit viva encara, y 'l esperit català que no ha pogut assimilarse al del resto de la península, al veures empenyat al sepulcre, s' ha rebelat enérgicament, primer en sos poetas, més tart en totas las forsas del país, y avuy unánimament reclama 'l dret á la vida, la reivindicació de la seva personalitat, á desenrotllar sas energías de poble que te fé en la seva existencia, exigint del poder central tots aquestos drets, per medi d' un regionalisme que li garanteixi lo lliure desenrotllament de totas sas energías.

Lo regionalisme! heus aquí lo únich que pot conservar á Catalunya formant part del Estat espanyol. Aixís ho han comprés ja alguns polítics de Madrid, y algun d' ells, com en Polavieja, s' ofereix á portar á cap molt de lo que Catalunya demana, lo dia que siga poder. Mes hi ha algú que dupta d' aquestes veus portadas pels ayres de ponent. Saben lo que costa cambiar 'l esperit d' una rassa, saben que deturar sa marxa es pretendre deturar lo curs d' un riu, que ha de fer cap á mar vulgas que nó, y per aixó esperan ab poca fé las bonas intencions dels polítics, ab programas més ó

menys descentralisadors y procedents de camps autoritaris y cessaristas.

Mes siga la que 's vulga la sort del Rosselló y la de la demés Catalunya, devém esperar possehits de senta fé en un dia, com diheu vos, en que no hi haja Pirineus entre nosaltres. La desfeta de las nacions artificials te de venir un dia ó altre. Los grans Estats tepen de caure, perque no 'ls ha ajuntat la Naturalesa, sino 'ls homes, y un dia ó altre te de venir en que 'l obra de la Naturalesa prevaleixi sobre la dels homes. L' actual no es més que un estat tranzitori, sens més base que la forsa creada per las lleys humanas, mes la ley divina existeix, se la sent germinar per tot y un dia s' imposará ajudada per tots los homes de bona voluntat. Llavoras no existirá França, ni Espanya ni Alemanyia, ni cap Estat dels d' avuy, llavoras los homes de cada rassa, de cada llengua, d' igual sentir y obrar que viuben sobre la terra, se cridarán ells amb ells, s' agruparán y agermanarán constituint las nacionalitats dels vinents sigles, las qua han de realisar lo summum de civilisació; llavoras será quan tots los catalans, los d' enllá y los d' ená dels Pirineus, s' unirán en un sol llás pera formar la Catalunya del pervindre, la nació que de segur no ha d' ocupar cap dels darrers llochs en lo concert de las futuras nacions civilisadas.

Y á la tasca per arribar á aplech de bé aquesta gran obra, hi devém pendre part tota, tots los pobles de llengua catalana, desde Alicante á Montpellier, desde Barcelona á Tolosa. Tots devém estar previnguts pera agermanarnos, pera reconstituir la gran nacionalitat de Jaume I y de Pere 'l Gran. Es precis despullarnos de tot lo que no es propi nostre, los d' ená y 'ls d' enllá 'ls Pirineus. Viva encara está la llengua catalana á Alicante, viva encara está á Tolosa.

Fa poch temps, y ab motiu d' unas grans festas, que á Tolosa 's feu una manifestació de gran valor pera nostra causa. Lo celebrat poeta Mr. Antonin Perbosc, devant l' estatua del gran regionalista, l' heróich Fourés, pronunciá las següents paraulas en la llengua de Tolosa, que es encara la catalana:

«No, el passat n' es pas mort! Oh! siats totjorn evocats, noms santament maldits de Montfort, de Bismark, de tots los rambadors, de tots los trahidors, de tots los escanaires infernals del Drech et de la Pensada! De vostre perdurable azir cal golfer los cors des jovents, per los ensenhar é los fortificar. Los secles compton pas mes que los ans per las rasses vertuosas que sabon religiosament gardar los nobles, los cars, los justes, los necessaris Remembraments.»

Siga donchs la rassa catalana de las rasses, per quinas lo temps no passa, sápigá guardar religiosament los grans recorts, y sápigá apareixer forta y unida lo dia de las grans reivindicacions.

Tal es, bon company, lo pensar dels joves catalans que vivim en aquest tros de Catalunya espanyola.

JOSEPH ALADERN.

Reus 9 Novembre 1898.

La nit de Tot-Sans

Recorts de la emigració

(Acabament)

Poch-à-poch anava caminant per dins del tunel, allargant alguna vegada los brassos cap al davant y no trobava mes que 'l buyt de l' ombre; pero havia d'anar previngut per si lo tunel hagués girat gens per no trobarme de cara á la paret y ferme mal.

Anant caminant, vaig sortir d'aquell cau, no sense haver sentit alguna vegada mes lo soroll de cadenas, que ja 'm comensava á amohinar: al sortir me vaig trobar ab la mateixa blancor de la carretera, que 'm servia de guia; tres ó quatre passos al meu davant era tot lo que veyia. La neu, que ya queya mes grossa y mes espessa me molestava bastant, perque 'm venia de cara, y las alenades d' aquella tramontana, tant freda en aquell país, potavan hasta allí ahont era jo lo soroll del trot d'un cavall ó altre bestia, que 's perdía ó se sentia mes segons los retorns que feya la carretera. Vaig procurar passar per un costat tot lo que vaig poguer, dihent entre mí mateix —vaja un viatge, una nit y un gust! non tens prou d'aquest soroll de ferros, de la neu y de tanta fosca, que encara faltava aixó, lo trot de un cavall que baixa carretera avall, y no sabs per quin costat passis—y efectivament me dava mes angunia, per lo soroll dels ferros, perque ab la marxa que portava se 'm acostava de una manera que prompte 'l vaig tindre allí mateix, pero sense veure res—¡si al menos vegés lo que es—deya jo!— Cuant lo vaig tendre á una bona distancia encara d' arribar allá hont jo era, vaig cridar:

—¡Company —¡company.

—¡Que hi ha?

Me va respondre sentint com parava lo cavall—mí vaig acostar agafantli la brida y preguntantli ¿Es molt amunt lo cotxe?—No—me va dir—si camineu l' atrapareu avans d' arribar á Font-Pedrousa ¿Y quina hora deu ésser ara?—Prop las tres—recordo que 'm va dir, y com me semblava que no va pendre á mal que jo l' aturés, li vaig allargá una mica la conversa dihentli ¿Ahont aneu en aquesta nit tant ferotxe per aquestos mons de Deu y ab aquest trot del cavall?—A guanyar-me la vida, perque porto la correspondencia d' uns quants pobles y llogarets d' aquí cap á baix á Vilafranca—vos si que 's estrany de trobaus per aquestos andurrials—me digué— m' ha deixat lo cotxe á Olette y m' han dit que encare que no camini molt ja l' atraparé á Font-Pedrousa; al dirli aixó se sentían allí á poca distancia lo soroll dels ferros—home—li digué—sabeu que aquesta música no es gens bonica—quina música, me va dir—Aquestos grinyols y ferros que se senten—Ah, aixó es aquí dalt al riu, á la farga—me digué— ¡jo que 'm pensava trobar alguna cosa del altre món! perque en una nit tant estranyá com va ser aquella m' hauria servit de distracció. Tot va quedar reduhit á res, no quedava mes de la realitat que aquella gran fosca y las bolvas de neu que 'm pegavan á la cara.

Vaig deixar la brida del cavall, ens varem dar lo bon dia, 'l correu va apretar altre vegada fins al tunel deixant jo de sentir lo remòr que feya 'l cavall perdentse allá lluny, per aquelles baixades.

Vaig quedar tot sol altre vegada, y carretera amunt; aquell soroll de ferros, cá, ja no 'm feya res, y menos quant sent allí al tombant, se 'm va presentar una gran lluminaria. Era del edifici que estava damunt del riu, donchs no veyia mes que lo que 's podia veure ah la claror dels llums, Y 'l mes bonich eran las bolvas de neu com queyan davant, que semblavan un aixam de papellonas.

Com en tot no parava de caminar, perque 'l fret ja aprelava prompte vaig tornar á quedar á las foscas, atrapant lo cotxe aixís com entrava á Font-Pedrousa.

Deuria fer allí set ó vuyt minuts de paro, vaig pendrer assiento, entre cinch ó sis que anavan: dos ó tres donas y quatre ó cinch homes; me va semblar que anavam molte gent, si 's considera que eram la nit de Tot-Sans y á mes tant dolenta com la feya, nos varem encaixonar dins, va petar la tralla del majoral, sortint lo cotxe al cap d' una estona del poble, pera trobarse en plena carretera.

Anava nevant y 'l poch mohiment que feyan los passatgers era pera abrigarse mes, y alguna vegada se sentia la veu d' algun dels que eran dins al caixó dihent—quin fret que fa, ja voldria ser á casa!—era gent que encara 'n tenian per tres horas, donchs segons vaig sentir á Font-Pedrousa, anavan á Saillagouse y Cebanasse. Jo m' estava en un recó de cotxe, defensantme del fret tant com podia: las pujades que hi ha per allí y 'l epoch á poch que anavam, encara feyan mes fret y de continuar dins s' haurian hagut de treure á brassos, en arribant á Mont-Lluis, aixís es

que 'm vaig aixecar mitj enrrampat dihent—vaja, que 'n fa massa de fret, val mes anar á peu—obro la portella baixo y carretera amunt, al costat del cotxe, que com donava la claror d' un fansalet, ja 's veyan las cunetas mitj plenas de neu y per la carretera ja se ni comensava á posar; al cap d' una estona tornan á obrir la portella y baixan dos homes mes, y no hauria caminat lo cotxe deu minuts que tothom va baixar, puig ningú pogué aguantar lo fret, estantse dins.

En aquellas dos horas que 'ns faltavan per arribar á Mont-Lluis jo vaig pujar y baixar del cotxe no sé quantas vegadas, igual que 'ls demés passatgers y el entrar al punt de dos quarts de set á Mont-Lluis ja no queya neu de la grossa, pero ne queya d' aquella menuda y glassada. ¡Quin fret hi feya en aquella plassa, ahont para lo cotxe! Vaig dar tres ó quatre toms per ferme 'l passar y ni una persona va treure lo cap en finestra ni finestró: no vaig veure ningú per aqueles carrers que donan á la plassa; varem sortir prompte d' allí, tornant á pujar tots dalt del cotxe, y lo que es á Mont-Lluis no va pujar ningú. Va petar altre vegada la tralla del majoral, y 'ls cavalls sortiren á «tota escapa», descobrintse al cap de mitja hora ó tres quarts de caminar, las teuladas de pissarra dels pintoreschs poblets de la Cerdanya francesa (avans catalana): ja no hi feya tan de fret, deixantse de never y essent tan prima la broma, que deixava entreveure la sortida del sol.

A quan anar baixant los del cotxe, deyan tots—gracias á Deu que ja som á casa—pero jo no ho podia pas dir aixís; vaig quedar tot sol dins un bon rato, y 'l fret, tan com se va fer de dia, va minvar, y al punt de dos quarts de nou, entravam, corrent los cavells y als pèts de la tralla, dins al poble de Bourg-Madamme.

J. LLEVAT.

CRÓNICA

Observacions Meteorològicas FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT del dia 14 de Novembre de 1898

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	754	97		2'6	Plujós	
3 t.	754	100	36'			

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	Sol. 28	II	13	E.	Cun Nin	0'9
3 t.	Sombra 28		17	E.		1'6

Degut al fort temporal d'ahir, que per la part de Mora y baix Aragó descarregá encare ab més forza que en la nostra comarca, lo tren correu de Madrid vingué ab considerable retrás, puig que no arribá á la estació fins á dos quarts de vuyt de la nit en lloch de la una de la tarde, hora reglamentaria.

Próximament s' estrenará en lo Teatre Principal de Barcelona, un drama titolát «Sol Ponent» de D. Joan Feliu y Codina, germà del malaguanyat poeta D. Joseph, fa poch temps mort.

Celebrarem obtingui un triomf.

Lo temps continua plujós en extrém. Ans d'ahir y ahir la pluja 'ns afavorí de tant en tant sobre tot durant la nit intermedia que caygué 'l aygua á barrals. Al matí d'ahir la pluja continuá y á la tarde caygué ab furia 'l aygua barrejada ab pedra, algunas d' ellas del tamany d' un sigró que promogué un fort soroll al pegar á las vidrieras de finestras y balconés que no causá cap dany al camp per lo motiu de que no hi ha cap cullita pendent, deixant á part la del oli.

L' aspecte de la atmósfera no ha cambiat per lo que la tendencia continua á 'l aygua.

No perque porti 'l aygua al nostre moll, sino pera que 's vegi 'l estudi que posan en tots los assumptos que tractan los diaris sérios d' altrás terras, recomaném la lectura d' un article aparegut lo dia 4 d'aquet mes en la «Gazette de Lausanne» respecte la unificació del dret suís.

Es aquesta una cuestió que 's ventilará avuy mateix en tota la Suissa, quin poble está dividit en dos bandos, partidari l'un de la unificació del dret civil y del dret penal y 'l altre amic de que cada cantó tinga 'l que millor li sembli.

Parla molt rasonadament l' articulista respecte de las ventatjas y desventatjas d' un y altre sistema y, fent notar la gran varietat de pensament que hi ha en los diferents cantons, cita respecte d' aixó que no

es lo mateix un territori reduhit y sense tradició llera respecte del seu dret, que la Catalunya que 'l te secular y l' ha sabut interpretar d' una manera admirable.

Un llarch párrafo dedica á aixó, contrari en alguns punts á nosaltres, es cert, pero escrit d' un home pensador que no creu que 'ls articles de diari sian tota pera neixer y morir en un dia.

Ben diferent dels periodistas d' aquesta terra que no 's dignan estudiar res y que parlan sempre á tall de «dómine» creguts de que lo que diuben en lletres de motllo te ja prou autoritat per haver sortit de sa privilegiada plomá.

Es fácil trobar un diari suís que s' occupi extensament de nostre dret civil. Lo que no ho es tant es trobarne un de castellà que no ompli una columna ó duas ressenyantluna corrida de toros.

Y per cert que ab l' invent del telégrafo jo no tením d' esperar dos dias per llegir la relació d' una corrida á Madrid, sino que 'ns la serveixen encare calents: pocas horas després d' haverse prestat aquest gran tribut á la civilisació.

Las noticias que 's reben de Calafell son aterradoras. Las pérduas causadas per l' huracá se calculan en unas 70.000 pessetas.

Fou tal la impetuositat de vent, que una ráfaga transportá á un mariner y á un noy á un kilómetro de distancia del sens que per fortuna rebessin grave dany.

Son molts los ferits leves, existint, no obstant, tres ó quatre que inspiran cuydado.

Alguns dels edificis castigats per lo cicló tindrán que ser tirats á terra perque amenassen ruina.

Los perjudicats suplican á la premsa s' interessi pera que 'l Govern concedeixi exilis á fi de remediar en lo possible la inmensa desgracia que afligeix el laboriós poble de Calafell.

En varis punts de la comarca ha causat molts desperfectes.

Ha quedat constituída la «Junta Regional» para organizar las adheissions al programa del general Polavieja, haventse domiciliat en lo carrer del Pi, 10, primer pis, Barcelona.

Está repartintse lo manifest que dirigeix al país, excitant á la massa neutra á deixar l' apatia en que la centralisació l' ha condempnada y fundar un poder fort que ab la base d' una ample autonomia económica y administrativa de las regions históricas, procuri la regeneració d' Espanya.

Terminada la reparació que 's feya en lo vapor «Ciudad de Tortosa» está aquest en disposició de renovar sos viatjes á Amposta y la Cava que tingué de suspendre á causa del baix nivell de las ayguas del riu Ebre.

Próximament s' inaugurarà á Montmeló, una agrupació Catalanista, assistinthi al acte inaugural, lo de «Els Montanyenchs».

Lo Consistori dels Jochs Florals de Barcelona para 1899 ha quedat constituhit definitivament en la següent forma: Mantenedor-president, Dr. D. Joseph Torras y Bages, prebere; Mantenedors-vocals, don Joseph Martí y Folguera, don Francesch Mathen, don Jaume Massó y Torrents, don Lluís Millet y Pagés y don Pelegrí Casades y Gramatxes, y Mantenedor-secretari, D. Claudi Planas y Font.

Lo recaudet en la Administració de Consums en lo dia d'ahir per diferents especies puja la cantitat de pessetas 817'78.

Varietats

Fragment del drama inédit

«MASANIELLO»

Acte II.—Escena IV.

Masanuello y Enmascarats

Comte Vignia
 Vostre zel es molt plausible; pero hem de considerar que no son prou nostres forces per lluitar ab los castellans.
 Si tenim guerra am l' Holanda, com han tingut fins poch fa, veyem tots la nostra empresa plena de dificultats, ¿qué serà avuy, que podrien aplastar'ns en un instant

am l'exercit que de Flandes pot venir á nostra ciutat?
Per desgracia'l patriotisme 'ns ho presenta tot plá; més ¡ay! qu' es negra, y molt negra la freda reyalitat.
Jo considero 'l més útil veurer al francés, escoltar ses proposicions...

Masanielo, (alsantse impetuosament)

¡Protestol

Escoltau, senyors, si us plau.

(Queda pensatiu un instant, dihent després lo que segueix ab entusiasme sustingut fins al final.)

¡Visca Deu! Quant sabém que 'l nostre cap la gavinet del butxi amenassa y que vers nostres pares y jermáns s'extenen ja les urpes castellanés, ¿no es una insensates, una follia perdre 'l temps discutint plans y aliances qu' al cap-d'aval res més reportarien qu' una trista derrota á nostre patria?

Soldats napolitáns se necessiten; no vils assalariats d'aqueixa Fransa que acaba de donarli á Catalunya la mostra del que valen ses paraules.

¿Que podriem guanyar-hi am son auxili? ¡Cambiar d' amo tan sols! ¿Y d' aixó's tracta? ¡Jamay! ¡Jamay! No pesen los Lluisos molt menos que 'l Felip que tenim ara.

Diéu que desiguals son nostres forces y les dels butxins nostres... ¡Creencia falsa que cuant un poble es digne de ser lliure no hi ha al món prou exercits per combater-l.

Miráu-vos Portugal. Ell cada día sa independencia compra y afiansa am la sanch de sos fills... També poch eren son nombre comparat am los d' Espanya.

¿Y lo que han lograt ells no ho logriarem nosaltres, que contém am més ventatjes, que 'ns veyem separats del tiráns nostres per un mar, pels costums y per la parla?

¡Oh! No duptéu. Lo cor en Deu posémne y comencem la lluita am confiança, tots units, mes fugint d' extrany auxili que rea de ho podrien reportar-ne.

Lo poble aixís ho vol. Jo 'l represento y en 'queix instant ell per ma boca us parla: si la noblesa tem... que sols nós deixi anar á donar la vida per la patria.

L' instant es decissiu; l' hora, suprema: no es posible evitar ja la batalla en quina d' una volta 's decideixi l' esdevenir de Nápolis y d' Espanya.

Un sol moment de dupte es la sentència que 'ns farà rodar 'l cap sobre les taules del cadafalch, y ans que semblant deshonra millor es morir al carrer d' una llansada.

No, no perdam lo temps formant projectes, ni discutint agenes aliances; hem comensat á obrar, y les frases sobren; ¡pólvora 's necessita y no paraules!

Entorn de sen virrey s' arremolinen les tropes, per donar-'ns lo colp de gracia; donchs, despleguem nosaltres la senyera de la deslliuració napolitana y ¡avant!, ¡avant! Qui en eix instant de proba en sa persona pensa y no en sa patria, qui à l' hora del perill parla de tregües, qui rebutji 'l formar 'n nostre vanguardia, es un cobart que sanch no té 'n ses venes, un monstre depravat, un miserable, un vil traïdor, un afemellat, indigne de morir honrosament per nostra causa.

Fora, fora 'l cobart; lo traïdor, ¡morit! (Desplegant una bandera de Nápolis.)

Nos bastém los lleals per defensar-la... Saludéu-la 'ls valents al crit de ¡visca! ¡Visca la llibertat napolitana!!

J. CARBONELL ALSINA.

Secció oficial

Registre civil

dels dies 12 y 13 de Novembre de 1898

Naixements

Joseph Mir Vidal, de Joseph y Maria.—Maria Sugañes Llauredó, de Joseph y Dolores.

Matrimonis

Ignaci Prats Bergadà, ab Concepció Marquet Roig.

—Laureano Ruiz Ligeró, ab Joana Chicán Luque.—Joan Más Calbó, ab Maria Alcazas Pallejá.—Sebastià Sotorra Ventura, ab Angela Vallés Badiá.—Francisco Mangrané Masdeu, ab Marcela Sugrañes Maria.—Cárles Vilafranca Fort, ab Maria Aviá Ferré.—Enrich Odena Giró, ab Dolors Roig Gonzalez.

Defuncions

Cap.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Eugeni.

Sant de demá.—Sant Ruffí.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 12

De Algeciras y Sant Roch en 28 días, berganti goleta «Príncipe», de 189 ts., ab tránzit, consignat á don Joseph Maria Ricomá.

De Valencia y Cullera en 3 días, v. «Cervantes», de 296 ts., ab efectes, consignat á don Joseph Maria Ricomá.

Despachadas

Pera Cetta v. italiá «Marchesini», ab ví.

Pera Barcelona v. noruech «Sotos», ab efectes.

Pera Palamós berganti goleta «Príncipe», ab tránzit.

Pera Barcelona v. «Cervantes», ab efectes.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d'ahir.

Interior	53'80	Cubas del 86	59'75
Exterior		Cubas del 90	48'62
Colonial		Aduanas	89'
Norts	23'60	Ob. 5 0/0 Almensa	80'50
Fransas	25'95	Id. 3 0/0 Fransa	41'
Filipinas	68'62		

PARIS

Exterior	40'75	Norts	
----------	-------	-------	--

GIROS

Paris	42'	Londres	36'
-------	-----	---------	-----

Se reben órdenes pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los paissos.

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	53'80	Aduanas	89'
Exterior	58'50	Norts	23'75
Amortisable	65'25	Fransas	26'
Cubas 1896	59'75		
Cubas 1890	48'62	Obs. 6 0/0 Fransa	81'
Exterior Paris	41'05	Id. 3 0/0	42'

GIROS

Paris	42'	Londres	36'
-------	-----	---------	-----

Órdenes de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.—Compra y venta al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d'or y bitllets de tots los paissos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Llauredó Prats, D. Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres	à 90 dias fetxa.	
	» à 8 dias vista.	
Paris	à 8 dias »	
Marsella	à 8 dias »	

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	710	750	
Industrial Farinera		500	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	450	500	
Manufacturera de Algodón		100	
Companyia Reusense de Transvias			
Companyia Reusense de Transvias privilegiadas de cinch per 100	200		

Anuncis particulars

Inconvenients del servey obligatori

—Regalar una corbata á mon assistent!
—Pero papà ¿no te 'n recordas que 'l dia de mos cumpleaños, me regalá un b nich y rich trejo de «Cheviot Inglés» dels que ven la casa PORTA á pesetas 7'50 lo corte.
—Es veritat... es un compromís... aquí tens los inconvenients del servey obligatori.

ESCORIAS THOMAS.—Végis l' anunci de la quarta plana. Dirgirse á casa Gambús, carrer de Vilá Bou) 12.

Als Herniats (TRENCATS)

Constituheix una gran equivocació la que sofreixen la majoria dels herniats (trencats) al creure que qualsevol braguer comprat al etza: es suficient pera retenir y fins curar las hernias, essent aquest error causa de moltas complicacions.

Per qui correspongui, no deuria permetres lo cinisme de certs mercaders d'ofici que, ab lo major descaro, se titulan «ortopedistas» y especialistas en lo tractament de las hernias, sense cap títul que justifiqui sa competencia, y, no obstant tenen lo «desahogo» d' anunciar en los periódichs la curació radical de dita malaltia, qual mecanisme descendeixen en absolut.

A las mares

Avans de sacrificar á vostres fills ab vendatge brut, incómodo y perillós, consulteu ab vostre metjey ab seguritat os dirá que pera la curació de las hernias de vostres fillets, lo remey més prompte, segur, net, fácil, cómodo y económic, es lo bragueret de «cautchouch» ab resort.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias, ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REDS

TALONARIS

pera la rifa de Nadal
Se venen en la impremta d'aquest diari.

Saló de perruqueria DE

ROSSENDO LLAGOSTERA

Carrer Llovera (Padró), 6, pral.—Reus.
Lo dueño d'aquest establiment se complau en oferir sos serveys al públich.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

SERVEY DE TRENS QUE REGIRÁ DESDE 'L DIA PRIMER D'OCTUBRE DE 1898

Sortidas de Reus: Matí, 4'10, 9'06.—Tarde, 2'32, 5'43.
Sortidas de Salou: Matí, 4'56, 10'49.—Tarde, 5'10.—Nit, 7'25.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia cómich-dramática de don Wenceslao Bueno.
Funció pera avuy.—8.º d' abono de la 2.ª série.—Se posará en escena la celebradíssima comedia en tres actes titulada «Meterse á Redentor» y 'l divertit jugué cómich en un acte «El Censo».—En los intermedis 'l aplaudit Sexteto executará las següents pessas de son repertori: «Si j' etais Roi», (sinfonia) Adam.—«El Santo de la Isidra», (duo) Torregrosa.—«Ballo in Maschers», (fantasia) Verdi.—«Serenata», (fantasia morsk) Chapí.
Entrada á localitat 3 rals.—Id. al Paradís, 2.
A tres quartos de nou.
Imp. de C. Ferrande.—Plassa de la Constitució,

Pildoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font

(FARMACEUTICH)

Demaneulas tots los que tinguou tós en cualsevol Farmacia encara aquells que no hagin conseguit alivi ab cap altre de tots los acreditats específics coneguts, tota vegada que elles constitueixen un preciós medicament pera combatrela.

Preu 1 pesseta capsa

Nota.—Se envian per correu certificadas sens aument de preu als pobles ahont no hi hagi farmacia sempre que s demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESPANYOLA

*Pelayo, 42
Barña.*

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aérea, disminueixen y fluidifican la bicositat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuen la Tos y aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficaz pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crónica, Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crónich, sech y espasmódich, Coqueluche, Tos del sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vias respiratorias. Se componen d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s' emplehin narcòtichs ni medicaments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en cualsevol cantitat, to mateix per los noyetes que per las personas majors. Son bon sabor, fa stan presos fins ab avidés, per los noyetes a quins es tan difícil ferlosli pendre medicaments.

A cada capsa acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80 - REUS

Demanis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsa 6 rals

Publicacions regionalistas que s reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenali de Catalunya, «L' Art del Pagés», quinzenari, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona. «La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich. «La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes. «L' Olotí», setmanari de Catalunya, de Olot. «Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés. «Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona. «La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers. «El Vendrellen- ses», setmanari de Catalunya, del Vendrell. «La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia). «Euskalduna», «Euskalzale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya). «El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADO FOSFATAT

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més eficaz, lo més durader!

baix garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA

Secolo oficial

Registro civil

des dias 12 y 13 de Noviembre de 1908

Joseph Mir Vidal, de Josep y Maria... Maria Sr-

Ignaci Prats Bergeat, ab Concepto Marquet Roig.

Companya... de don Wenceslao Bueno... Imp. de C. Ferrando.—Paseo de la Consolida.

100	100	100	100
200	200	200	200
300	300	300	300
400	400	400	400
500	500	500	500
600	600	600	600
700	700	700	700
800	800	800	800
900	900	900	900
1000	1000	1000	1000